

dom, Engstykke, Skovarealer og deslige, hvorved Gaardenes Værdi og Betydning i det Hele er blevet forringet i høj Grad, idet de kun have beholdt deres høje Agerjord tilbage med et Minimum af, hvad der ellers var af den Slags Appertinentier, der kunde være tjenlige til Gaardenes Behov, og der gives ikke noget Exempel paa, at Regjeringen i saadanne Tilfælde har ført Kontrol med, hvorledes denne Lov er bleven gennemført, det har man overladt til de Paagældende selv. Og i nærværende Tilfælde kan jeg ikke erkende, at Regjeringen ved det Program, som den høitærede Minister har opstillet, optræder som en tilbørlig Værge for Bondestandens Interesser. Jeg tror, man maa sige, at Regjeringen ikke har havt Ret til at foretage de Transaktioner, der ere foretagne af Regjeringen, og ikke vil have Ret til at foretage, hvad den høitærede Minister har erklæret at kunne gjøre i visse Tilfælde, selv om han vil gaa frem med Varsomhed. Jeg tror, at Regjeringen derved fuldstændig ser bort fra den Opværelse, den har, nemlig at være Bondestandens Værge.

Forespørgeren (Monrad): Den ærede sidste Taler (Tauber) fremhævede et Punkt, som det netop var min Afgt at berøre. Det vilde være høist ønskeligt, om den høitærede Indenrigsminister kunde oplyse, at der for Grundlovens Givelse har fundet Transaktioner Sted af samme Bestaendighed som det ene Tilfælde, han har oplyst for os i Dag. Hvis han kunde oplyse det, vilde det være en stor Veiledning til at se, hvor vidt der i dette ene Tilfælde er handlet rigtig eller ikke. Saaledes som Forholdene nu staa, vilde jeg anse det for meget ønskeligt, om denne Bevillingsret indskrænkedes til det samme Gods, saaledes at der kun kunde finde en Ombytning Sted mellem Hovedgaardsjord, Frijord og Bøndejord paa det samme Gods. Derved vilde det komme til at begrænses til et rimeligt Omraade, og jeg tror, at ikke liden Betydning derved vilde forsvinde.

Indenrigsministeren (Finzen): Hvis Forespørgslen havde givet mig Anledning til at anfille Undersøgelser om de Tilfælde, som vare forefaldne i en tidligere Narrække, da havde jeg ganske vist nu kunnet være i Stand til at besvare det Spørgsmaal, som den ærede Forespørger nu rettede til mig, men Forespørgslen selv æfter kun Dplysning om de sidste 10 Aar. For disse 10 Aar har jeg søgt de Dplysninger, som stode til min Raadighed. Jeg beklager, at jeg ikke vidste,

at den høitærede Forespørger ogsaa ønskede Spørgsmaalet undersøgt om, hvorledes disse Tilfælde ere blevene afgjorte før 1849. Havde Forespørgselen givet mig Anledning dertil, vilde jeg have været i Stand til at udtale mig bestemt derom. Det er jeg ikke i Stand til i Diebliffet. Jeg tvivler ikke om, at Ministerierne siden 1849 have fulgt ganske de samme Regler, som bleve fulgte før 1849, men jeg er ikke i Stand til at paavise noget enkelt Tilfælde som Bevis herfor. Naar den ærede næstsidste Taler bebrejdede mig, at jeg ikke havde fremhævet nogensomhelst Hjemmel, som Lovgivningen giver til saadanne Ombytninger, skal jeg nærmest henholde mig til, hvad jeg tidligere har ytret under Forhandlingerne i Dag, og jeg skal fremhæve deraf, at jeg tiltraadte en Ytring af den høitærede Forespørger og gjorde den til min, at det er en almindelig Korudsætning for hele vor Landhøret, at Bøndejord forbliver i Bondens Brug, og at Bøndegaardenes Antal ikke maa formindskes. Jeg har nævnt, at der var utrykkelig Hjemmel derfor, og jeg pegede hen paa den Sætning i Forordningen af 1781, i hvilken den ærede Taler ikke har fundet nogen tilstrækkelig Hjemmel, og jeg føiede til, at medens der aldrig har været nogen Tvivl siden 1781, saa vidt mig bekjendt, om, at Omlægning paa samme Gods var berettiget, kunde det have Betænkkeligheder at bevilge saadanne Omlægninger fra det ene Gods til det andet. Men, føiede jeg til, der findes intet Steds i Lovgivningen nogensomhelst Forbud derimod, og i Henhold dertil havde denne Pragis uddannet sig. Jeg vil ikke gjøre Forhandlingerne her i Dag længere. Jeg tror, at jeg har udtalt mig fuldt ud om, hvad selve Forespørgselen gik ud paa. Jeg tror heller ikke, at de ærede Thingmænd vilde være i nogen Tvivl om, at Ministeriet langt fra har til Hensigt at gaa videre med Hensyn til den Art Bevillinger end tidligere. Jeg haaber, at man har faaet det Indtryk af mine Udtalelser, at jeg vil bestræbe mig for snarere at anvende endnu mere Varsomhed og Forsigtighed. Naar en af de foregaaende Talere tillagde mig den Udtalelse, at jeg ikke vilde meddele Bevilling til de Forretningsfolk, som der har været Tale om her, tror jeg nok, at han citerede mine Ytringer noget stærkere, end de virkelig vare. Jeg sagde, at, efter at Opmærksomheden var bleven henledet paa, at man vilde begynde at drive en saadan Forretning, maatte Ministeriet være endnu mere betænkelig til at støtte Sligt, og saa vilde der efter min Mening kun være meget ringe Udsigt for de Herrer, som vilde drive denne Industri, til at kunne opnaa Approbation derved.